

Stenografisch verslag van een openbaar verhoor in het kader van de parlementaire enquêtecommissie Woningcorporaties op 6 juni 2014 in de Enquêtezaal van het Logement te Den Haag.

Gehoord wordt: de heer John van Nimwegen

Aanvang: 13.30 uur

Voorzitter: Van Vliet

Griffier: Haveman-Schüssel

Verder zijn aanwezig de commissieleden Bashir, Groot, Hachchi, Mulder en Oskam.

De **voorzitter**: Goedemiddag iedereen, ook de mensen op de publieke tribune. Aan de orde is het verhoor van de heer Van Nimwegen. Mijnheer Van Nimwegen, goedemiddag en welkom namens onze parlementaire enquêtecommissie Woningcorporaties.

De heer **Van Nimwegen**: Goedemiddag.

De **voorzitter**: Onze commissie doet onderzoek naar opzet en werking van het hele stelsel van woningcorporaties. Onderdeel daarvan zijn incidenten die hebben plaatsgevonden. Onze commissie onderzoekt wat er is gebeurd, hoe dat allemaal heeft kunnen gebeuren en zeker ook wie daarvoor verantwoordelijk zijn. Vandaag concentreren wij ons op de casus Rochdale. Naast een aantal andere casussen, waaronder Vestia, is Rochdale een casus die aan de orde komt in onze openbare verhoren. Ook daar richten wij ons op "wat, hoe en wie".

In dit kader wordt u gehoord als getuige, mijnheer Van Nimwegen. Dit verhoor vindt plaats onder ede. U hebt ervoor gekozen om de belofte af te leggen dat u de gehele waarheid en niets dan de waarheid zult zeggen. Gaat u staan, alstublieft. Zegt u mij na: dat beloof ik.

De heer **Van Nimwegen**: Dat beloof ik.

De **voorzitter**: Dan staat u nu onder ede. Neemt u plaats. Ik verzoek u om de microfoon gedurende het hele verhoor aan te laten staan. Wij gaan direct van start. Er zijn meerdere commissieleden die vragen aan u willen stellen. Het woord is aan mevrouw Hachchi.

Mevrouw **Hachchi**: Mijnheer Van Nimwegen, u was van eind 2007 tot halverwege 2009, anderhalf jaar dus, bestuurder bij woningcorporatie Rochdale. U vormde in die periode elf maanden samen met de heer Möllenkamp de raad van bestuur, tot aan de schorsing van mijnheer Möllenkamp in oktober 2008. De commissie heeft in dit verhoor vragen over uw rol en ervaring als medebestuurder, alsmede over de verhouding tussen het bestuur en de raad van commissarissen. Ik wil beginnen met wat vragen over de interne organisatie van Rochdale. Met welke redenen en met welke verwachtingen hebt u gesolliciteerd bij Rochdale?

De heer **Van Nimwegen**: Ik werd gevraagd om te solliciteren bij Rochdale, dus ik heb daaraan meegedaan. Er waren meerdere kandidaten, zoals u weet. Het leek mij eens leuk om bij een wat grotere corporatie in een meer bestuurlijke rol werkzaam te zijn. Ik werkte zelf bij een corporatie van circa 10.000 woningen. Wat ik daar verwachtte, was deels om een heel goede organisatie aan te treffen. Dat is natuurlijk ook zo, zeker op alle uitvoeringsaspecten. Op het gebied van het dagelijks onderhoud bijvoorbeeld was Rochdale gewoon echt erg goed. Dat het bedrijfsmatig iets minder was, wist ik wel, maar het was nog iets minder dan ik verwachtte.

Mevrouw **Hachchi**: Dat was het beeld dat u vooraf had van Rochdale?

De heer **Van Nimwegen**: Wij hebben eerder met elkaar gesproken en toen heb ik u al gezegd dat we bij de corporatie waar ik daarvoor werkte, wellicht wat overgeorganiseerd waren. Dan zou je verwachten dat de behoefte aan

beheersing bij een nog grotere corporatie nog wat groter is. Maar goed, dat viel tegen. Relatief viel dat dus tegen.

Mevrouw **Hachchi**: Was het van begin af aan de bedoeling dat u Rochdale samen met de heer Möllenkamp zou besturen?

De heer **Van Nimwegen**: Nee, dat was niet zo. Er waren besprekingen geweest met de Woongroep Holland uit Amstelveen.

Mevrouw **Hachchi**: Fusiebesprekingen?

De heer **Van Nimwegen**: Fusiebesprekingen. Het was de bedoeling dat de heer Van den Berg Jeths voorzitter zou worden van de raad van bestuur.

Mevrouw **Hachchi**: Dat is toen niet doorgegaan.

De heer **Van Nimwegen**: Dat is toen niet doorgegaan; klopt.

Mevrouw **Hachchi**: En toen werd u samen met de heer Möllenkamp bestuurder van Rochdale.

De heer **Van Nimwegen**: Kijk, ik kwam in de verwachting dat Van den Berg Jeths daar ook zou komen. De fusiebesprekingen waren in een vergevorderd stadium. Je kunt bijna wel zeggen: op het punt van implementeren. Ik kwam daar in de week van 6 november 2007. De dag dat de heer Möllenkamp werd geschorst, was 24 oktober 2008. Dat zijn die elf maanden waarover u het had. Op de dag dat ik kwam, 6 november, uit mijn hoofd een dinsdag ... Het is heel bizar, maar nog voordat ik achter mijn bureau zat, belde Van den Berg Jeths met de mededeling dat hij de stekker uit de fusie trok. Daarmee was ik samen met Möllenkamp bestuurder van Rochdale.

Mevrouw **Hachchi**: Het was dus niet de bedoeling, maar op uw eerste werkdag werd al duidelijk dat u samen met de heer Möllenkamp bestuurder was.

De heer **Van Nimwegen**: Ja, letterlijk op de eerste werkdag, in het eerste uur zelfs.

Mevrouw **Hachchi**: In het eerste uur; oké. Dat was dus niet helemaal volgens plan, in ieder geval niet volgens uw plan.

De heer **Van Nimwegen**: In ieder geval niet volgens mijn plan, nee.

Mevrouw **Hachchi**: Wij komen daar zo nog wel even op terug. Uiteindelijk zit u daar samen met de heer Möllenkamp. Hoe was de verdeling qua taken tussen u beiden?

De heer **Van Nimwegen**: Dat heb ik even opgeschreven, want dat is altijd lastig om te doen. Möllenkamp deed het geld, het personeel en de projecten. Ik hield me vooral bezig met de volkshuisvesting, het beleid, de vestigingen en de externe vertegenwoordiging, bijvoorbeeld naar de federatie of naar de stichtingsraad of de bewonersraden.

Mevrouw **Hachchi**: Hoe is deze verdeling tot stand gekomen?

De heer **Van Nimwegen**: Deze verdeling is tot stand gekomen in goed onderling overleg. Möllenkamp deed natuurlijk altijd al de projecten. Mijn grootste interesse ligt in de volkshuisvesting en aan de organisatiekant. Het was dus ook een heel natuurlijke verdeling.

Mevrouw **Hachchi**: U zegt "in goed overleg", dus u vond die verdeling ook prima en u had er zelf ook ...

De heer **Van Nimwegen**: Ik had daar een goed gevoel bij, ja.

Mevrouw **Hachchi**: Een goed gevoel bij; oké. Hoe beoordeelde u de administratieve organisatie bij Rochdale toen u daar binnenkwam? Ik bedoel daarmee met name de interne controle.

De heer **Van Nimwegen**: Ik kon de interne controle nog niet zo goed zien, want die kun je niet een-twee-drie zien. Er lag wel een kritische opmerking van de accountant daarover. Ter voorbereiding van dit gesprek heb ik al die rapporten ook maar even gelezen. Het is dus niet mijn waarneming, maar ik lees in die rapporten een kritische opmerking van de accountant. Men was ook bezig om de interne controle te versterken en te verbeteren en om ervoor te zorgen dat de kwartaalrapportage aan vorm en inhoud zou winnen.

Mevrouw **Hachchi**: U zegt dat de accountant constateerde dat een en ander niet op orde was. Uzelf niet, ook niet na een week of na een maand?

De heer **Van Nimwegen**: Nee, bij mij zat het eigenlijk nog een niveautje daarboven. Hoe zal ik het zeggen? Wil je sturen, dan moet je een weg uitstippelen en ervoor zorgen dat je tussen de lijntjes blijft. Als je geen weg uitstippelt, kun je in principe elke kant op sturen en dan ben je nog steeds op het goede pad. Er was dus geen duidelijke lijn, snapt u? Wat je verwacht -- tenminste, wat ik verwacht -- bij een woningcorporatie is dat die nadenkt over bepaalde zaken. Wat is mijn werkgebied? Hoe zit het met de ontwikkelingen in de huisvesting? Waarop moet ik me specialiseren? Wat betekent dat voor mijn woningvoorraad? Wat moet ik afstoten? Wat moet ik toevoegen? Waar ga ik mijn renovatie-inspanningen leggen? Wat ga ik met mijn prijsbeleid doen? Op basis van dat besef van het gebied waarop je bezig bent, kom je tot een desinvesteringsplan en een investeringsplan, maak je financiële ramingen, kijk je hoever je polsstok reikt, hoever je kunt gaan en hoever je niet kunt gaan: bijstellen en terugleggen. Ik verwacht dat je op zo'n manier een bedrijf leidt. Als je daarmee uiteindelijk een wat groter beeld van de werkelijkheid hebt, kom je tot een jaarplan. In dat jaarplan staan je voornemens voor het komende jaar. Als je dat deel goed vaststelt en laat goedkeuren door de raad van toezicht, kun je op dat jaarplan sturen.

Mevrouw **Hachchi**: Hiermee zegt u dat dat er niet was?

De heer **Van Nimwegen**: Dat tussenliggende gedeelte was er eigenlijk niet. Er was overigens wel een verkooplijst; die was er wel.

Mevrouw **Hachchi**: Maar dat plan dat u net schetste, die hogere leidraad, die stippellijn was er niet?

De heer **Van Nimwegen**: Nee, althans niet naar mijn behoefte.

Mevrouw **Hachchi**: Wat hebt u toen gedaan?

De heer **Van Nimwegen**: Een begin ermee maken! We zijn dus begonnen om te kijken of we een beleidsplan konden maken voor het hele gebied waar Rochdale werkzaam was. We hebben daartoe een aantal discussies gevoerd. We zijn ook wel tot de tekst gekomen. We zijn zelfs tot de slogan gekomen die nu nog steeds geldt voor het beleidsplan, te weten: Rochdale is P.R.I.M.A.. Professioneel, Resultaatgericht, Integer, Maatschappelijk betrokken en Aanspreekbaar waren de punten die achter de P, de R ...

Mevrouw **Hachchi**: U haalt uw wenkbrauwen op bij het woord "integer"?

De heer **Van Nimwegen**: Nou ja, goed, daar hebben we later ... Ik bedoel: anders zaten we hier niet.

Daar zijn we dus mee begonnen, ter vervanging van het beleidsplan dat er daarvoor was: Vensters Open. Dat was nogal een algemeen beleidsplan.

Mevrouw **Hachchi**: Hoe verliep dat proces? U wilde die veranderingen, of in ieder geval die verbetering realiseren. Hoe verliep de samenwerking?

De heer **Van Nimwegen**: Wij hebben vooral discussie gevoerd met de vestigingsdirecteuren. Dat is altijd een iteratief proces. Het gaat altijd heen en weer. Dat was onder leiding van Van Nimwegen; het adviesbureau dan, hè? Geen familie of wat dan ook.

Mevrouw **Hachchi**: Een extern bureau.

De heer **Van Nimwegen**: Een extern bureau, ja. Dat gaat altijd wat heen en weer, omdat ... Hoe zal ik het zeggen? Dat vond ik wel goed van Rochdale. Dat is goed van Rochdale. Amsterdam is groot en toch heel divers. Als je dan verschillende regio's met verschillende kenmerken hebt en je hebt daar je eigen vestigingskantoor, dan heb je ook je eigen problematiek. U kunt zich dus voorstellen dat als je met de vestigingsdirecteuren aan tafel zit, je best nog wel even een discussie krijgt tussen de mensen uit West, Zuidoost en Oud-Zuid. Maar goed, discussie leidt tot resultaat, dus dat was op zich geen probleem.

Mevrouw **Hachchi**: Hoe was de samenwerking met de heer Möllenkamp in dit proces?

De heer **Van Nimwegen**: De heer Möllenkamp had geen wezenlijk aandeel in dit proces.

Mevrouw **Hachchi**: Dus u had alle ruimte en hij bemoeide zich daar nauwelijks mee?

De heer **Van Nimwegen**: Nee.

Mevrouw **Hachchi**: Als u het hebt over het grote kader en de stippellijn, lijkt het me niet onbelangrijk dat uw collega-bestuurder hier niet bij betrokken was.

De heer **Van Nimwegen**: Hij zou ook weggaan, hè? Dat was dus ook een aspect. Dit was trouwens ook zijn ding niet, denk ik.

Mevrouw **Hachchi**: Maar dat argument dat hij zou weggaan, ging toch niet op omdat u aangaf dat u op de eerste werkdag al begreep dat hij aanbleef?

De heer **Van Nimwegen**: Nee, hij zou sowieso weggaan. De peildatum was -
- ik moet nu een slag om de arm houden omdat ik het niet helemaal zeker
weet -- volgens mij 1 mei.

Mevrouw **Hachchi**: Maar nog los van zijn mogelijke vertrek, interesseerde hij
zich er ook niet voor.

De heer **Van Nimwegen**: Dit was niet zijn grootste aandachtspunt, nee.

Mevrouw **Hachchi**: Wat vond u daarvan?

De heer **Van Nimwegen**: Ja, prima.

Mevrouw **Hachchi**: Dat vond u prima?

De heer **Van Nimwegen**: Ja, temeer omdat hij toch weg zou gaan. Dan moet
je ook niet proberen om over je graf heen te regeren.

Mevrouw **Hachchi**: Was er sprake van gelijkwaardigheid tussen u en de heer
Möllenkamp als de twee bestuurders van Rochdale?

De heer **Van Nimwegen**: Gelijkwaardigheid heeft vele ...Doet mijn microfoon
het wel goed?

Mevrouw **Hachchi**: Wij horen u goed.

De heer **Van Nimwegen**: Ja?

De **voorzitter**: Het is al eerder aan de orde geweest, maar u hoeft zich geen
zorgen te maken. U kunt ook ietsje meer naar achteren gaan zitten als u dat
prettig vindt. Dat is allemaal in orde voor de mijnheer van de Dienst Verslag
en Redactie. U hoeft er dus niet helemaal in te kruipen; dat komt goed.

De heer **Van Nimwegen**: Oké.

Mevrouw **Hachchi**: De gelijkwaardigheid?

De heer **Van Nimwegen**: De heer Möllenkamp was op dat moment, denk ik, ongeveer zo'n 30 jaar bestuurder van Rochdale. De heer Möllenkamp heeft in de volkshuisvesting zijn sporen verdiend. Het feit dat de Bijlmer is wat ze nu is ... Je weet dat achteraf natuurlijk nooit helemaal, maar ik denk dat hij wel een belangrijke bijdrage daaraan heeft geleverd met een stukje guts. Dat geldt overigens ook voor de Westelijke Tuinsteden. Mijnheer Möllenkamp was dus een man van aanzien. Hij kende Amsterdam goed en had zijn sporen verdiend in Amsterdam. In die zin was ik nieuwkomer in Amsterdam. U kunt me loslaten in Kennemerland, ik ben geboren in Utrecht maar Amsterdam heb ik overgeslagen. Dat is relatief nieuw gebied voor mij.

Mevrouw **Hachchi**: In die zin was er dus geen sprake van gelijkwaardigheid tussen u beiden?

De heer **Van Nimwegen**: Nee. Bovendien werkte Möllenkamp natuurlijk ongeveer zo'n 30 jaar samen met de voorzitter van de raad van commissarissen. Nou ja, het zal iets minder zijn geweest, maar het ligt wel in die orde van grootte. Formeel had hij ook de doorslaggevende stem als voorzitter.

Mevrouw **Hachchi**: Hoe uitte die ongelijkwaardigheid zich? Kunt u daar voorbeelden van noemen? Of één voorbeeld; laten we het simpel houden.

De heer **Van Nimwegen**: Eén voorbeeld? Laat ik ze nu opgeschreven hebben, want ik dacht al dat u zou vragen naar een voorbeeld. Ja, dat hij op een gegeven moment gewoon het initiatief naar zich toe trekt en eigenlijk de besluiten al heeft genomen voordat hij er fatsoenlijk over heeft gesproken. Ik denk dat een doorslaggevende stem zo bedoeld is dat je gaat discussiëren en dat je je doorslaggevende stem gebruikt als je in die discussie in een patstelling komt. Dan zeg je: alles goed en wel, maar alles overwegende

doen we het toch maar niet of doen we het toch maar anders. Maar hij zette bij voorbaat de joker in; laat ik het zo maar zeggen.

Mevrouw **Hachchi**: Was er daarmee eigenlijk geen sprake van een eenhoofdige leiding bij Rochdale?

De heer **Van Nimwegen**: Formeel niet. Nee, formeel niet, maar in materiële zin had de heer Möllenkamp natuurlijk onmiskenbaar een grote invloed, zowel door zijn ervaring als door zijn positie en zijn relaties.

Mevrouw **Hachchi**: Met "in materiële zin" bedoelt u dat het daar in de praktijk wel op neerkwam?

De heer **Van Nimwegen**: Ja. En dan ook weer niet op alle onderdelen, want sommige interesseerden hem wat meer dan andere.

Mevrouw **Hachchi**: Was de raad van commissarissen zich ervan bewust dat dit de praktijk was?

De heer **Van Nimwegen**: Ja, dat denk ik wel. De communicatie tussen de raad van commissarissen en de werkorganisatie liep eigenlijk via de twee voorzitters. Of de hele raad zich dat bewust was, weet ik niet, maar dat was wel de de-factosituatie.

Mevrouw **Hachchi**: Van de heer Möllenkamp wordt gezegd dat hij een flamboyante en dominante man is. Herkent u dit?

De heer **Van Nimwegen**: Ja. Hij is af en toe zeer charmant en bijzonder aardig, maar ook zeer dwingend.

Mevrouw **Hachchi**: Kunt u daar een voorbeeld van geven?

De heer **Van Nimwegen**: Van die dwingendheid, bedoelt u?

Mevrouw **Hachchi**: Ja, dat laatste.

De heer **Van Nimwegen**: Ja, daar kan ik wel een voorbeeld van geven. Het is én dwingend én hij doet zijn eigen zin, maar hij doet dat dan op zo'n charmante manier dat je er eigenlijk ook weer niets mee kunt, snapt u? Ik geef een voorbeeld. Tijdenlang was er een soort onenigheid tussen de twee bewonersraden: de Bewonersraad Rochdale en de Bijlmer bewoningsraad. Op een gegeven moment wil je één bewonersraad hebben, want als je advies wilt hebben over een huurverhoging wil je er geen twee krijgen. Maar goed, dat bleef maar rommelen en rotzooien. Op een gegeven moment hebben wij een adviseur ingehuurd die dat probleem is gaan verkennen en uiteindelijk ook met een oplossing is gekomen. Uiteindelijk was dat een vrij hard oordeel, namelijk dat de ene bewonersraad moest opgaan in de andere bewonersraad. Dan loop je in dat gebouw naar beneden, naar de vergaderkamer waar die mensen zitten, en dan zeg je tegen Hubert: nu wel je poot stijfhouden, hè; dit is het advies en zo gaan we het doen. Vervolgens zit je daar beneden, heb je je hele verhaal verteld en heeft iedereen druppeltjes op zijn voorhoofd omdat het een langslepend conflict is van drie jaar, en dan zegt hij: "Aha! Laten we nog één keer met elkaar gaan praten, want we zijn er toch allemaal voor de huurders, beste mensen! Het kan toch geen kwaad als we één keer gaan praten!" Ja, en dan staat iedereen, inclusief de extern adviseur, te kijken van: wat moet je hier nu weer mee?

Mevrouw **Hachchi**: Vanochtend hebben wij de heer Möllenkamp gesproken. Ik heb hem ook de termen flamboyant en dominant voorgehouden. Hij was daar heel helder in: hij herkent zichzelf hier niet in. Wat vindt u daarvan?

De heer **Van Nimwegen**: Flamboyant en ...?

Mevrouw **Hachchi**: Dominant, wat ik net ook al aangaf.

De heer **Van Nimwegen**: Jaja.

Mevrouw **Hachchi**: Hij herkent zichzelf daar niet in. Hebt u daar nog een reactie op?

De heer **Van Nimwegen**: Of ik daar een reactie op heb?

Mevrouw **Hachchi**: Ja, op het feit dat hij zichzelf daar niet in herkent.

De heer **Van Nimwegen**: Nee. Hij is flamboyant en hij is erg dominant. Misschien is hij zich niet bewust van die dominantie, maar dat denk ik eigenlijk wel.

Mevrouw **Hachchi**: Hij zei ook dat de termen flamboyant en dominant eigenlijk meer op u sloegen als medebestuurder. Wilt u daar nog op reageren?

De heer **Van Nimwegen**: Nou, dominant niet. Flamboyant? Bij vlagen, ja. Laat ik het zo zeggen: als ergens een toespraak moest worden gehouden of als Rochdale ergens moest worden geïntroduceerd of zo, waar hij overigens vaak niet bij was, deed ik dat wel. Dat vind ik goed om te doen en ik vind het ook wel leuk om te doen, maar ik ben zeker niet dominant.

Mevrouw **Hachchi**: Ik kijk even naar mijn collega Oskam.

De heer **Oskam**: Mijnheer Van Nimwegen, u begon het gesprek met te zeggen dat op uw eerste werkdag de stekker uit de fusie met de Woongroep Holland ging. U werd gebeld door de heer Van den Berg Jeths, die zei dat hij ermee stopte. Waarom stopte hij ermee?

De heer **Van Nimwegen**: Ik heb daar later weleens met hem over gesproken. Hij zei: ik had gewoon geen goed gevoel. Ik heb -- dat zei hij dan, hè -- met mijn voorzitter gebeld en ik zeg tegen mijn voorzitter dat ik geen goed gevoel heb; toen zei mijn voorzitter dat ik de stekker eruit moest trekken. Dat is wat ik van de heer Van den Berg Jeths begrepen heb.

De heer **Oskam**: Heeft hij verder nog iets verklaard over dat gevoel? Had dat met Möllenkamp te maken? Had het te maken met de grootte van Rochdale of met de positie die hij zou krijgen?

De heer **Van Nimwegen**: Mijnheer Van den Berg Jeths kiest zijn woorden zeer zorgvuldig. Nee, zo specifiek heeft hij zich er niet over uitgelaten.

De heer **Oskam**: Hebt u vanochtend het interview met mijnheer Möllenkamp gezien?

De heer **Van Nimwegen**: Eh, nee.

De heer **Oskam**: Nee?

De heer **Van Nimwegen**: Nee.

De heer **Oskam**: Ik zal het u even voorhouden, want 180 graden is misschien iets te ver, maar datgene wat hij heeft verklaard zit wel in de buurt van de 170 graden. Van den Berg Jeths zou volgens u de beoogde bestuursvoorzitter zijn. Volgens hem zou u dat worden. Hij heeft ook uitgelegd waarom, namelijk omdat u kwaliteiten had en omdat u een andere corporatie goed geleid had. U was eigenlijk aangetrokken om de grote man van Rochdale in combinatie met Woongroep Holland te worden. Ik zie u verbaasd kijken.

De heer **Van Nimwegen**: Nou, ja ...

De heer **Oskam**: Misschien nog geld tegoed dan!

De heer **Van Nimwegen**: Nee, ik heb het niet gezien. Het verbaast mij ook, ja.

De heer **Oskam**: Het was niet de vacature en het was ook niet uw komst? Dat dat die kant op zou gaan?

De heer **Van Nimwegen**: Nee.

De heer **Oskam**: Nee? Oké. Er waren wel meer dingen. Een ander punt dat ik u wil voorhouden betreft de fusiebesprekingen. U zei zojuist dat die fusiebesprekingen al bijna in de implementatiefase zaten. Möllenkamp heeft een heel ander verhaal. Hij zei: ik heb er eigenlijk niet zoveel mee te maken gehad; Van Nimwegen kwam en die is met de fusiebesprekingen begonnen. Dat zou dan een aantal maanden hebben geduurd.

De heer **Van Nimwegen**: Nee, moet u luisteren. Het is toch heel simpel? Ik kom op 6 november bij Rochdale. Op 6 november trekt Van den Berg Jeths de stekker eruit. Het kan dus sowieso nooit maanden hebben geduurd. Vanuit mijn positie heb ik de gesprekken met Van den Berg Jeths niet gevoerd. Wel is het zo dat ik op sollicitatiegesprek ben geweest bij leden van de raad van commissarissen van Woongroep Holland en leden van de raad van commissarissen van Rochdale. Nadat die kennelijk hadden besloten dat ik degene was die er verder mee moest, heb ik wel een aantal fusiebesprekingen bijgewoond en heb ik ook met de heer Van den Berg Jeths afspraken gemaakt over de invulling van de portefeuille.

De heer **Oskam**: Maar toen werkte u nog bij de vorige woningcorporatie?

De heer **Van Nimwegen**: Correct.

De heer **Oskam**: Wat mij ook opviel en wat mij toch wel een beetje triggert, is uw uitspraak nadat mevrouw Hachchi u vroeg naar de gelijkwaardigheid in positie tussen Möllenkamp enerzijds en u anderzijds. Toen zei u dat hij eigenlijk wel heel veel invloed had en dat dit kwam door zijn ervaring, door zijn netwerk en door zijn positie. Toen dacht ik: en zijn persoonlijkheid?

De heer **Van Nimwegen**: Ja, zeker ook zijn persoonlijkheid. Kijk, met zijn persoonlijkheid kan hij gewoon een heleboel besluitvorming afdwingen en

kan hij een heleboel mensen misleiden. Misschien is hij zich daar niet van bewust ... Ja, hij is zich er wel van bewust hoe hij dat doet.

De heer **Oskam**: Zit het dan in manipuleren?

De heer **Van Nimwegen**: Ja.

De heer **Oskam**: Frankemaheerd is een van de onderwerpen waarover we met u willen praten. Dat is een heel bijzonder project: een kantoorgebouw in de Bijlmer. Er waren meer kapers op de kust. Uiteindelijk heeft Rochdale het gekocht. U hebt daar best een belangrijke rol in gespeeld, voor zover wij dat kunnen zien. Ik ga eerst naar het mandaat van het bestuur. Het bestuur -- u dus ook -- had een mandaat van 50 miljoen. Eergisteren spraken wij de heer Tommel en gisteren spraken wij de heer Zwarts; geen onbekenden in deze sector. Zij zeiden dat dit bedrag bizar was en veel te hoog. De vraag is wat u vindt van zo'n mandaat van 50 miljoen.

De heer **Van Nimwegen**: Ja, dat is te hoog, maar dat is eigenlijk niet eens het belangrijkste. Het klinkt heel vervelend, maar het belangrijkste is toch het plan dat je gedeeld hebt. Als het goed is, staan daar alle dingen in die je het komende jaar gaat doen. Als je daar strak tegen rapporteert ...

De heer **Oskam**: Over dat plan komen wij nog te spreken. U zegt dat het er niet was en Möllenkamp zegt dat het er wel was. Wij zijn natuurlijk vooral op zoek naar de interactie tussen de raad van commissarissen en de raad van bestuur. Hoe doe je dingen samen? Wat leg je voor? Wie beslist er mee? Hoever kun je gaan als baas van zo'n organisatie? We hebben het over de zomer van 2008. Het kantoorgebouw wordt dan voor 46,5 miljoen aangekocht met de bedoeling om er woningen van te maken. Dat is net onder de grens van het mandaat. Maar eigenlijk zou het boven de 50 miljoen zijn en dan zou het niet passen binnen dat bestuursmandaat. Onze vraag is eigenlijk wie de onderhandelingen voerde namens Rochdale bij de aankoop van het pand of eigenlijk de panden?

De heer **Van Nimwegen**: De panden, ja, het complex. Die onderhandelingen werden gevoerd door Möllenkamp in samenwerking met Delta Forte, de projectontwikkelings-bv van Rochdale. Die kijken dan over de schouder mee. Ze maken berekeningen, kijken hoeveel woningen erop kunnen, hoe de grondwaarde ligt en wat de bouwkosten zijn. Dat zijn natuurlijk inschattingen van het eerste uur. Dat heeft uiteindelijk geleid tot het tekenen van een koopovereenkomst, volgens mij ergens eind juni.

De heer **Oskam**: Hij noemde dit het acquisitieteam.

De heer **Van Nimwegen**: Het acquisitieteam, ja.

De heer **Oskam**: Wie zaten daarin van de top van Rochdale?

De heer **Van Nimwegen**: Later heb ik mezelf toegevoegd aan dat team, omdat ik ook wat meer grip en zicht op de projecten wilde krijgen. Daar had ik de eerste maanden geen tijd voor. In die tijd zaten Möllenkamp en de directie van Delta Forte daarin.

De heer **Oskam**: En de regiodirecteuren bijvoorbeeld, dus de mensen die over de vestigingen in Amsterdam en omstreken gingen?

De heer **Van Nimwegen**: Die waren in wisselende mate erbij betrokken. Niet in dat acquisitieoverleg, maar ze waren in wisselende mate bij de projecten betrokken. U moet zich voorstellen dat er ook projecten waren die buiten een vestiging lagen.

De heer **Oskam**: Oké. Op basis van het forensisch onderzoek zou je de voorzichtige conclusie kunnen trekken dat Möllenkamp namens Rochdale toch wel leading was bij dat soort onderhandelingen. Als hij eenmaal ja had gezegd, ging het terug de organisatie in en werd het verder klaargemaakt om af te doen. Möllenkamp zei vanochtend dat er een soort informeel samenwerkingsverband was met De Key, die ook actief was in de Bijlmer, en

dat het eigenlijk de bedoeling was dat Rochdale het samen met De Key zou kopen. Herkent u daar iets van?

De heer **Van Nimwegen**: Ja, wel iets, maar niet alles. Er was een bepaalde concurrentie in Amsterdam tussen woningcorporaties over wie het het beste deed, wie het het mooiste deed, wie de eerste was en wie de grootste was; noemt u het maar op. Het was bekend dat De Principaal, de projectontwikkelingsorganisatie van De Key, interesse had in Frankemaheerd en daar ook op geboden had. Uiteindelijk was Möllenkamp ze te snel af, maar wilde hij het project wel met ze delen. Ze hadden kennelijk nog steeds interesse. Er zijn heel lang onderhandelingen over gevoerd, overigens met afnemende intensiteit, tot het moment dat Möllenkamp werd geschorst.

De heer **Oskam**: Wij hebben gelezen dat De Key 49 miljoen heeft geboden. Daarna is Rochdale eroverheen gegaan met iets van 52 miljoen. Dat lag boven dat bestuursmandaat. Ik kom daar zo nog even op terug, maar ik zeg u even wat wij hebben gevonden. Uiteindelijk heeft Rochdale het alleen gekocht. Dat was misschien wel met het idee om samen te werken met De Key, maar dat is toch iets anders dan wat Möllenkamp zei, namelijk dat ze samen de onderhandelingen in gingen en het eigenlijk als één project wilden voeren als de hoeders van de Bijlmer, de corporaties van de Bijlmer.

De heer **Van Nimwegen**: Zoals het mij bijstaat, mijnheer Oskam, was dat niet van meet af aan zo.

De heer **Oskam**: Herkent u die 52 miljoen?

De heer **Van Nimwegen**: Ik heb moeite met de getallen, want volgens mij waren er diverse opties. In eerste instantie zou het worden gekocht voor 39 miljoen of 36 miljoen plus een bepaald aantal jaren de helft van de huur of zo. De constructie was aanvankelijk iets dergelijks. Klopt dat of niet?

De heer **Oskam**: Dat weet ik niet.

De heer **Van Nimwegen**: Nou ja, dat dacht ik. Later is dat een volledige koop geworden voor die 46 miljoen, volgens mij exclusief kosten koper.

De heer **Oskam**: Oké. Het volgende heb ik nog niet gezegd. Het bestuursmandaat was 50 miljoen, maar er zaten nog twee andere voorwaarden aan. Het moest van volkshuisvestelijke aard zijn. Nou, je kunt natuurlijk betogen dat een kantoorgebouw dat je omdoert tot huurwoningen van volkshuisvestelijke aard is. Het andere punt was dat het project geborgd moest zijn door het Waarborgfonds.

De heer **Van Nimwegen**: Correct.

De heer **Oskam**: Dat was nog niet het geval.

De heer **Van Nimwegen**: Het is correct wat u zegt. U moet het zich als volgt voorstellen. Op een gegeven moment is het project twee keer zijdelings aan de orde geweest in het overleg van de raad van bestuur. Dan komt het project binnen bij Rochdale via een deurwaardersexploot. Dat wist u niet?

De heer **Oskam**: Nee.

De heer **Van Nimwegen**: Oké. Van dat project neem ik kennis via een deurwaardersexploot, dat binnenkomt. In dat deurwaardersexploot staat dat er geleverd moet worden. Dan rekken de onderhandelingen zich nog wat, enigszins buiten mijn gezichtsveld overigens, en komt dit bedrag op tafel. Uiteraard vragen wij ook een nadere inkleuring van wat Frankemaheerd dan zou moeten zijn. Je vraagt dus rond. Over het terrein werd op zich hoog opgegeven, want het was een groot terrein dat op een goede plek lag. Het was vlakbij Joop van den Ende, als ik het me goed herinner, en vlakbij het station. Het zou grote potentie hebben. Het was op verzoek van de deelraad Zuidoost aangekocht. De namen van de wethouders in die tijd kan ik u ook nog vertellen, als u dat wilt. De gemeente zou er garant voor staan met een speciale regeling en dan zou het door het WSW worden gewaarborgd. Dat was de informatie die ik had.

De heer **Oskam**: Maar het is toch wel vreemd dat u dat via een deurwaardersexploot tot u moet krijgen?

De heer **Van Nimwegen**: Nee, dat stond niet in het deurwaardersexploot, hoor.

De heer **Oskam**: Nee, maar dat dit hele verhaal speelde!

De heer **Van Nimwegen**: Op zich had ik wel begrepen dat er gesprekken liepen over Frankemaheerd, maar dat was meer in mededelende zin. Dat er eind juni een overeenkomst was getekend, had ik echter niet meegekregen.

De heer **Oskam**: Hebt u meegekregen dat de notaris die dit moest transporteren op de rem heeft getrapt?

De heer **Van Nimwegen**: Ja, de notaris heeft op de rem getrapt. Hij wilde uiteindelijk ook dat de raad van commissarissen zou instemmen. Dat bericht heeft ons -- mij en de bestuurssecretaris -- op een gegeven moment bereikt. Möllenkamp zat op dat moment in Spanje. Ik heb hem gebeld en heb gezegd: dit is verreweg het verstandigste, want het is allemaal kantje-kantje en doe het maar. "Ja jongen, dat is allemaal geen probleem". Ik zei: dit geeft toch wel comfort, want zij moeten er ook van weten. Goed, uiteindelijk is dat ook bij de raad van commissarissen beland.

De heer **Oskam**: U hebt nog goed werk verricht samen met de directeur concernfinanciën. We hebben gezien dat u bent gaan onderhandelen. Uiteindelijk is het bedrag toch weer onder die 50 miljoen gekomen. Uiteindelijk kwam het uit op 46,5 miljoen. Klopt dat?

De heer **Van Nimwegen**: Dat is even te ver weg voor mij. Dat kan ik niet zo zeggen. Ik kan me dat niet een-op-een herinneren. Wat ik wel weet, is dat de organisatie er erg ongelukkig mee was dat de verkoper verbonden bleef aan

dat pand en aan de ontwikkeling en dat ze dat het liefst eruit wilde hebben. Volgens mij was dat de inzet van de heronderhandelingen.

De heer **Oskam**: Wij hebben ons erover verbaasd dat in de conceptkoopakte ook niet heeft gestaan dat Rochdale een voorbehoud maakte voor de goedkeuring van de raad van commissarissen. We hebben namelijk gezien dat ook de borging nog niet rond was. Dan moet de raad van commissarissen wel groen licht geven.

De heer **Van Nimwegen**: Het is altijd gebruikelijk, ook al hoeft het niet -- je moet er ook geen misbruik van maken, zo zeg ik erbij -- om dat soort overeenkomsten onder voorbehoud te sluiten.

De heer **Oskam**: U weet niet waarom dat in dit geval niet is gebeurd?

De heer **Van Nimwegen**: Nee, ik ben daar niet ...

De heer **Oskam**: Want ik ga een stap verder: daarmee werd de raad van commissarissen voor het blok gezet. Die kreeg deze zaak ter goedkeuring voorgelegd -- voor zover wij weten gebeurde dat door een e-mailprocedure en een belronde met de voorzitter van de raad van commissarissen -- en moest binnen één dag ja zeggen tegen 46,5 miljoen. Anders zou Rochdale 10% van de koopsom verbeuren. Dat was dan 4,65 miljoen.

De heer **Van Nimwegen**: Dat was al zo, hè?

De heer **Oskam**: Zo ging dat, hè? Zo is het gegaan.

De heer **Van Nimwegen**: Maar dat was natuurlijk al zo, hè?

De heer **Oskam**: Wat was al zo?

De heer **Van Nimwegen**: Als dat voorbehoud er niet in stond, was die 4,65 miljoen toch al verbeurd geweest.

De heer **Oskam**: Dat is ook zo. Möllenkamp zei vanochtend dat het niet zo is gegaan, dat er geen e-mailprocedure was maar dat er een week of tien dagen later -- dat wist hij niet precies -- uitvoerig is vergaderd door de raad van commissarissen met hemzelf over dit project. Unaniem zou besloten zijn om hiermee in zee te gaan. Was u daarbij?

De heer **Van Nimwegen**: Als dat overleg heeft plaatsgevonden, was ik er niet bij.

De heer **Oskam**: Dat is ook wel gek eigenlijk. Of was dat normaal als het over zulke enorme aankopen ging?

De heer **Van Nimwegen**: Ik weet wel dat het onderwerp in de vergadering van de raad van commissarissen die volgde, nog aan de orde is geweest. Dat komt doordat ik vorige week alle verslagen heb doorgelezen. Daaruit weet u ook dat er melding is gemaakt. U hebt dat verslag natuurlijk ook. U hebt ook gezien dat het daar besproken is en dat er één opmerking van procedurele aard is gemaakt door een van de leden van de raad van commissarissen.

De heer **Oskam**: Ik kom nog even terug op het Waarborgfonds. Het Waarborgfonds was in die tijd niet heel blij met Rochdale. Rochdale stond onder ... verscherpt toezicht is het niet, maar onder verscherpte aandacht. Het was dus niet helemaal zeker dat Rochdale een borging zou krijgen.

De heer **Van Nimwegen**: Dat was ook de vraag die we in informerende zin aan Möllenkamp hebben gesteld. Hij zei dat er een ... Ik weet niet meer precies hoe het heet, maar het had een naam. Ik doel erop dat de gemeente zo'n project kan aanwijzen als een project voor stedelijke vernieuwing en daarmee eigenlijk de garantiestelling overneemt. Dan wordt het geborgd.

De heer **Oskam**: Maar door een andere partij.

De heer **Van Nimwegen**: Neenee, door het Waarborgfonds.

De heer **Oskam**: Ook gewoon door het Waarborgfonds; oké.

Het was eigenlijk een kantoorpand en het moesten woningen worden. In die situaties moet het ministerie toestemming geven. Was dat bekend bij Rochdale?

De heer **Van Nimwegen**: Het ministerie moet toestemming geven?

De heer **Oskam**: Het ministerie moet toestemming geven omdat het eigenlijk een nevenactiviteit is. Als je een kantoorpand aankoopt, ook al heb je de bedoeling om er later woningen van te maken, ziet het ministerie dat als een nevenactiviteit. De vraag is of Rochdale dat wist.

De heer **Van Nimwegen**: Als u mij vraagt of ik dat zes jaar geleden wist ...

De heer **Oskam**: Nee? Weet u het nu?

De heer **Van Nimwegen**: Ja, nu wel ja! In die zes jaar is er natuurlijk wel wat veranderd.

De heer **Oskam**: Ik ga nog even terug naar de besluitvorming door de raad van commissarissen. Is het zo gegaan dat het binnen één dag via de mail moest worden besloten?

De heer **Van Nimwegen**: Ik denk dat het is gegaan zoals u zegt en dat er inderdaad zes of zeven dagen later -- dat weet ik niet -- in de volgende vergadering op terug is gekomen en dan vooral in procedurele zin. Dat denk ik.

De heer **Oskam**: De vraag blijft dan een beetje of de raad van commissarissen volledig en juist is ingelicht en wie dat dan moest doen. Moest Möllenkamp dat doen of moest u dat doen omdat u ook over de

financiën ging? Of moest degene die het project begeleidde het doen? Of misschien wel allebei?

De heer **Van Nimwegen**: Als je een project aankoopt, en zeker een project van deze omvang, maak je normaalgesproken een uitgebreide aankoopnotitie waarin je de pro's en contra's omschrijft, alsmede het doel waarvoor je het wilt doen en de risico's die je loopt. Dan ben je wel een pagina of 30 verder. Daarna maak je een afweging. Zo was de procedure bij Rochdale niet. Ik was in die tijd wel bezig om een soort toetsingskader te maken. Ik had een soort quickscanprocedure neergezet waarin je dit soort dingen kon beoordelen. Dat was alleen nog niet geïmplementeerd. We hadden wel de afspraak dat er dan een schriftelijk stuk in de raad van bestuur zou komen. Nou, zover was het niet. Zoals ik al zei, was het deurwaardersexploot feitelijk mijn eerste kennismaking met dit project. Wat was uw vraag eigenlijk ook alweer?

De heer **Oskam**: Ik vroeg wie verantwoordelijk was voor het informeren van de raad van commissarissen en of dat op een juiste manier is gebeurd. Ik zal u ook zeggen waarom wij dat vragen. Wij weten dat het conceptkoopcontract is ondertekend door Möllenkamp. Vervolgens heeft hij een mail gestuurd naar de raad van commissarissen met de vraag om ermee in te stemmen. Dat moest ook snel, omdat men anders vastzat aan die 10%. Daarna heeft Van Cuilenburg een belronde gedaan. Pas later, nadat de raad van commissarissen al ja had gezegd, hebben ze het er nog een keer over gehad. Het is natuurlijk niet over een nacht ijs gegaan. Bij die mail van Möllenkamp zat ook een notitie van Möllenkamp, waarin hij min of meer zegt dat de borging op een haar na gevuld was. Dat was ook een van de toetsingscriteria voor de raad van commissarissen. Dit terwijl wij weten dat Rochdale onder verscherpte aandacht stond. De vraag is of de borging wel op een haar na gevuld was. De vraag is dus of de raad goed is voorgelicht. Wij weten dat Möllenkamp het heeft gedaan, maar hebt u daar nog een rol in gespeeld?

De heer **Van Nimwegen**: Het is correct wat u zegt. Dat was de informerende vraag die natuurlijk ook vanuit de organisatie aan Möllenkamp is gesteld: hoe zit het met die borging? Dat was die contragarantie, zoals ik het nu maar even zal noemen -- de juiste term heb ik niet paraat -- van de gemeente Amsterdam, omdat het zo'n belangrijk project was in het kader van de stedelijke vernieuwing. Dat zou dan automatisch tot borging van het WSW leiden.

De heer **Oskam**: Ja. Maar de vraag is of Möllenkamp dat al wist toen hij die mail stuurde.

De heer **Van Nimwegen**: Ja, dat heeft hij mij verteld.

De heer **Oskam**: Ja, maar ons niet! Maar goed, het is zoals het is. Ieder draagt zijn eigen verantwoordelijkheid en iedereen heeft zijn eigen verklaring. Mijnheer Van Nimwegen, wij gaan even naar Spanje. In 2008 worden er in de Tweede Kamer vragen gesteld over de bouw van huurwoningen in Spanje door Rochdale. De vraag is of dit binnen het BBSH paste. Waarschijnlijk niet, maar naar wij hebben begrepen zijn er wat aanpassingen op het projectplan gemaakt door de directeur concernfinanciën en door u, zodat het plan alsnog zou passen binnen de regelgeving en de voorwaarden van het BBSH. De vraag is of u zich daarin herkent.

De heer **Van Nimwegen**: Formeel moest het plan erin voorzien om senioren uit Amsterdam te huisvesten in Spanje. Het was de bedoeling dat ze dan een grote woning achterlieten. Dat heb ik begrepen uit de overdracht binnen de organisatie. Die discussie liep al een paar jaar en was onder andere met de bewonersraad gevoerd. In juli 2008 is er een brief uitgegaan naar het ministerie waarin dat plan aan het ministerie werd gepresenteerd. De reactie van het ministerie was: een mooi project, veel succes ermee! Op basis daarvan kwam er een publicatie in De Telegraaf, die Kamervragen opriep. Die Kamervragen gingen over investeren in het buitenland, zeg maar. Op basis van de Kamervragen ben ik met de bestuurssecretaris naar Den Haag gegaan. Op het ministerie hebben we besproken waar de problemen van het

ministerie precies lagen. Dat hebben we begrepen. Het ministerie was daar overigens helder in.

De heer **Oskam**: Waar lag het aan?

De heer **Van Nimwegen**: Sorry?

De heer **Oskam**: Wat moest er worden aangepast? Wat was hun punt?

De heer **Van Nimwegen**: Er mocht geen export van kapitaal plaatsvinden, Rochdale investeerde zelf niet en nam geen risico, en er was er nog eentje. Het waren drie punten. Daar hebben wij de overeenkomst op aangepast. Die overeenkomst was niet flagrant fout, maar uit mijn hoofd gezegd stond er bijvoorbeeld in dat Rochdale het recht had op master lease van het project. Maar als je dat toch niet mag, hoef je ook niet in het contract te zetten dat je het recht hebt, hè? Zo bedoel ik het maar. Die zin hebben we dus aangepast. Dat hebben we ook veranderd in het contract, conform de afspraken die we met het ministerie hadden gemaakt.

De heer **Oskam**: U hebt het rapport van de heer Vlug toch wel gelezen?

De heer **Van Nimwegen**: Niet vorige week! Dat is een paar maanden geleden.

De heer **Oskam**: Maar u hebt het wel een keer gelezen. Daarin komen deze twee voorbeelden ook terug. Vlug schetst een beetje het beeld dat Möllenkamp de visionair is. Hij heeft ideeën, hij koopt het aan en hij doet maar -- ik zeg het een beetje op eigen titel -- misschien zonder heel goed naar de consequenties, de regels en de richtlijnen te kijken. Dan blijkt het toch niet helemaal lekker te gaan. Het komt boven de 50 miljoen. Dat moet worden opgelost; u hebt uitgelegd hoe het zat. U bent dan toch degene die een beetje aan damage control moest doen. Dat is een beetje de analyse van Vlug. Herkent u zich daarin?

De heer **Van Nimwegen**: Ja, maar dat geldt niet alleen voor mij. Ik denk dat de directeur concernfinanciën ook heel wat pleisters heeft geplakt. Dat geldt misschien ook wel voor de directie van Delta Forte.

De heer **Oskam**: Oké. Ik kijk even of mijn collega nog pleisters wil plakken.

Mevrouw **Hachchi**: Geen pleisters, maar ik heb nog wel een vraag over het project Frankemaheerd. Wat was uw rol bij het verlagen van de koopsom van dat project?

De heer **Van Nimwegen**: Ter ondersteuning van de organisatie. Kijk, de organisatie had dat plan goed doorgenomen en doorgerekend. Dat kwam vanuit Delta Forte en vanuit onder andere concernfinanciën, denk ik. Zij hadden veel problemen met het feit dat in de oorspronkelijke koopovereenkomst -- ook die heb ik vorige week niet doorgelezen, zeg ik er even bij, dus ik doe dit uit mijn hoofd -- de verkopende partij voor 50% zou participeren in de ontwikkeling en ook in het resultaat van de ontwikkeling. Dat moest er eigenlijk uit, vonden zij, want als Rochdale het kocht, moest Rochdale de ontwikkeling geheel zelfstandig kunnen trekken. Dat was een belangrijk punt.

Mevrouw **Hachchi**: Mijn vraag was: wat was uw rol bij de inzet om de koopsom te verlagen?

De heer **Van Nimwegen**: Dit was in ieder geval de aanleiding voor het verlagen van de koopsom, dus dat het een iets ander contract moest worden.

Mevrouw **Hachchi**: Dat was de aanleiding, maar was uw rol daarin?

De heer **Van Nimwegen**: Ik heb mij daar hard voor gemaakt.

Mevrouw **Hachchi**: Om die koopsom naar beneden te krijgen?

De heer **Van Nimwegen**: Ja.

Mevrouw **Hachchi**: Speelde het daarbij nog een rol dat het onder het mandaat van 50 miljoen moest blijven om op die manier niet langs de raad van commissarissen te hoeven?

De heer **Van Nimwegen**: Niet zo expliciet, voor zover ik mij kan herinneren.

Mevrouw **Hachchi**: Niet zo expliciet. Ook niet impliciet?

De heer **Van Nimwegen**: Nee. Kijk, de andere koopsom was -- dat moet ik even uit mijn hoofd doen -- 36 miljoen plus de helft van de huurrecette voor een bepaalde periode. U zit mij zo aan te kijken dat ik mij af begin te vragen of ik het wel goed onthouden heb! Daar ging het feitelijk om. Het ging om een aanpassing van die overeenkomst, hè, dus dat Rochdale volledig eigenaar zou worden en dat de koopsom in één keer zou worden betaald en niet in de vorm van 36 miljoen plus de helft van de huurovereenkomst voor een bepaalde periode.

Mevrouw **Hachchi**: Dat kan ik volgen, maar mijn vraag is heel simpel. Heeft nog meegespeeld dat men onder dat mandaat van 50 miljoen wilde blijven? Als je dat mandaat overschrijdt, moet je namelijk naar de raad van commissarissen. Heeft dat nog meegespeeld?

De heer **Van Nimwegen**: Nee, niet zo heel expliciet. Volgens mij is dit gewoon een andere ... Volgens mij is dit de oorspronkelijke koopsom, anders vertaald.

Mevrouw **Hachchi**: Ja, maar met uw uitspraak "niet zo expliciet" triggert u mij, want dan denk ik: dan heeft het dus wel ergens meegespeeld. "Niet zo expliciet" is voor mij nog geen helder antwoord. Het heeft dus wel meegespeeld?

De heer **Van Nimwegen**: Ik kan mij niet herinneren dat dit een doelstelling was van het heronderhandelen van de overeenkomst.

Mevrouw **Hachchi**: U kunt het zich niet herinneren, dus het zou wel zo kunnen zijn geweest.

De heer **Van Nimwegen**: Niet voor mij, in ieder geval.

Mevrouw **Hachchi**: Oké, niet voor u, maar u kunt niet uitsluiten dat het bijvoorbeeld bij de heer Möllenkamp wel heeft meegespeeld.

De heer **Van Nimwegen**: Dat kan ik niet uitsluiten, nee.

Mevrouw **Hachchi**: Maar vanuit uw positie, vanuit uw insteek heeft het dus totaal niet meegespeeld.

De heer **Van Nimwegen**: Nee. Volgens mij kwam het initiatief om het te veranderen ook niet bij Möllenkamp vandaan.

Mevrouw **Hachchi**: Niet zozeer om te veranderen; het gaat mij om de motivatie om onder dat mandaat te blijven. Dat heeft bij u totaal niet meegespeeld?

De heer **Van Nimwegen**: Dat heeft bij mij niet meegespeeld, nee.

Mevrouw **Hachchi**: Ik heb voor u ook een paar vragen over de Maserati, de dienstauto. Daarover hebben we vanochtend uitvoerig gesproken met de heer Möllenkamp. Was er binnen de raad van bestuur een richtlijn voor dienstauto's?

De heer **Van Nimwegen**: Ik ken een regeling voor dienstauto's, ja, of voor leaseauto's. Is dat dezelfde vraag?

Mevrouw **Hachchi**: Ik weet niet of u twee regelingen had binnen Rochdale voor leaseauto's en voor dienstauto's. Of was dat één regeling?

De heer **Van Nimwegen**: Ik ken een regeling voor leaseauto's.

Mevrouw **Hachchi**: Die was er. Gold die regeling ook voor de heer Möllenkamp?

De heer **Van Nimwegen**: Ik weet niet of met hem bijzondere afspraken zijn gemaakt.

Mevrouw **Hachchi**: Maar er is een regeling en er is ook een mogelijkheid om bijzondere afspraken te maken?

De heer **Van Nimwegen**: Mogelijk, ja.

Mevrouw **Hachchi**: Aanvullend op.

De heer **Van Nimwegen**: Ja.

Mevrouw **Hachchi**: Mag ik u vragen in welke auto u reed?

De heer **Van Nimwegen**: Een Saab.

Mevrouw **Hachchi**: Weet u ook nog wat het leasebedrag per maand was?

De heer **Van Nimwegen**: Uit mijn hoofd gezegd iets van €850.

Mevrouw **Hachchi**: Oh, €850?

De heer **Van Nimwegen**: Toch?

Mevrouw **Hachchi**: Het doet er niet zoveel toe, maar uit onderzoek bleek dat €1.900 ongeveer het gangbare bedrag was. U bleef daar dus zelfs onder.

De heer **Van Nimwegen**: Ja, dat klopt.

Mevrouw **Hachchi**: Dat is alleen maar soberder, dus ...

De heer **Van Nimwegen**: Ja, maar dat kunt u volgens mij ook lezen in het rapport van Deloitte.

Mevrouw **Hachchi**: Was u ervan op de hoogte dat de Maserati ook na mei 2007, toen er met de raad van commissarissen een afspraak over was gemaakt, in het bezit van de heer Möllenkamp bleef?

De heer **Van Nimwegen**: Op 22 oktober 2008 was ik daarvan op de hoogte.

Mevrouw **Hachchi**: Kunt u dat toelichten?

De heer **Van Nimwegen**: Ja. Ons werd gevraagd om voor de raad van bestuur een begroting te maken voor het jaar 2009. Voor alle afdelingen zat daar een bezuinigingsdoelstelling in. Ik was niet zo heel bekend met de organisatie, dus ik heb toen om het grootboek gevraagd. We hebben toen in het grootboek bekeken wat er het afgelopen jaar was uitgegeven, waar we op konden bezuinigen en wat de begroting voor het volgende jaar moest worden. Toen troffen we een auto aan met het kenteken puntje-puntje-SN-nog-iets. Normaalgesproken zouden we eroverheen hebben gekeken, maar opvallend was dat er voor €200 was getankt met die auto. Dat is een hoog bedrag.

Mevrouw **Hachchi**: €200 voor één tankbeurt?

De heer **Van Nimwegen**: Ja.

Mevrouw **Hachchi**: Ik heb nog nooit in een Maserati gereden, laat staan ermee getankt, dus ik weet dat niet. €200 dus?

De heer **Van Nimwegen**: Ja.

Mevrouw **Hachchi**: Dat viel u op en dat was de reden waarom u ging kijken wat het precies was. Toen bleek dat het de Maserati was, dat de heer Möllenkamp daar nog steeds in reed en dat Rochdale daar zelfs voor betaalde.

De heer **Van Nimwegen**: Ja.

Mevrouw **Hachchi**: Hebt u de heer Möllenkamp hierop aangesproken?

De heer **Van Nimwegen**: Ik heb de heer Möllenkamp onmiddellijk gebeld toen wij dit ontdekten. Ik heb aan Möllenkamp gevraagd of hij dit wilde melden aan Van Cuilenburg.

Mevrouw **Hachchi**: Wat was zijn reactie?

De heer **Van Nimwegen**: Dat hij dat onmiddellijk zou doen.

Mevrouw **Hachchi**: U ging er ook van uit dat hij dat meteen zou doen?

De heer **Van Nimwegen**: Nee. Later op de middag heb ik hem nog een keer gebeld met de vraag of hij het al aan Van Cuilenburg had gemeld.

Mevrouw **Hachchi**: En toen?

De heer **Van Nimwegen**: Toen zei hij dat hij dat zo zou doen. Later op de avond heb ik hem nog willen bellen, maar vrienden van mij hebben me daarvan weerhouden. Die zeiden: joh, niet zo laat op de avond. Het was toen een uur of elf. De volgende ochtend heb ik hem gebeld. Toen zei hij: ik stuur Van Cuilenburg een brief. Maar goed, dat was mij niet genoeg. Uiteindelijk heb ik het bij Van Cuilenburg gemeld.

Mevrouw **Hachchi**: U voelde zich genoodzaakt om hem die dag een paar keer te bellen. U ging ervan uit dat hij het waarschijnlijk niet zou doen.

De heer **Van Nimwegen**: Twee dagen. Nou ja, eerst was het "onmiddellijk", vervolgens was het "niet gedaan" en toen was het "ik schrijf een brief". Dat was geen beweging de goede kant op.

Mevrouw **Hachchi**: Nee. Wat zegt het dat dit de gang van zaken was en dat de heer Möllenkamp niet meteen na uw eerste telefoontje actie heeft ondernomen?

De heer **Van Nimwegen**: Ik kan daar geen ...

Mevrouw **Hachchi**: U hebt natuurlijk een paar maanden met hem gewerkt. Misschien kunt u er wat kleuring aan geven.

De heer **Van Nimwegen**: Pfff. Ja, kijk ... Nee. Het is toch een man die gewend is om zijn eigen zin te doen. Maar goed, of dat hier ook heeft gespeeld, weet ik niet.

Mevrouw **Hachchi**: Maar u belde hem die dag wel een paar keer, dus u had daar wel een gevoel bij.

De heer **Van Nimwegen**: Ja, en ge-sms't. Het was in oktober. Sowieso was mijn gevoel op dat moment al veranderd.

Mevrouw **Hachchi**: U zei dat hij aangaf dat hij een brief ging sturen. Hebt u zelf meteen contact opgenomen met de raad van commissarissen?

De heer **Van Nimwegen**: Nee. Ik wilde Möllenkamp eerst zelf in de gelegenheid stellen om dat contact te zoeken. Toen Möllenkamp dat niet heeft gedaan, heb ik dat contact gezocht. Dat klopt.

Mevrouw **Hachchi**: Wanneer was dat?

De heer **Van Nimwegen**: Vrijdagochtend, om 09.00 uur denk ik.

Mevrouw **Hachchi**: Dat was een paar dagen nadat u het telefoontje naar de heer Möllenkamp had gepleegd?

De heer **Van Nimwegen**: Anderhalve dag erna.

Mevrouw **Hachchi**: Anderhalve dag daarna. Dus zowel het ontdekken van de Maserati als het artikel in De Telegraaf dat daarop volgde, was de directe aanleiding om de heer Möllenkamp te schorsen?

De heer **Van Nimwegen**: Ik was 's ochtends vroeg bij Van Cuilenburg. Van Cuilenburg verzocht mij om me beschikbaar te houden. Hij ontbood me aan het einde van de middag op het hoofdkantoor van Rochdale. Toen was de schorsing een feit.

Mevrouw **Hachchi**: In het onderzoek is ons opgevallen dat het personeel van Rochdale wist dat de Maserati nog in de boeken stond, dus nog voor het moment waarop u actie ondernam en het telefoontje pleegde. Wat zegt dit over de bedrijfscultuur bij Rochdale?

De heer **Van Nimwegen**: Dat is heel veralgemeniserend, denk ik, want Rochdale is een groot bedrijf.

Mevrouw **Hachchi**: Laten wij het beperken tot het deel van de organisatie dat direct rondom de heer Möllenkamp als bestuurder opereerde.

De heer **Van Nimwegen**: Ja, dat heeft mij verbaasd. Daar heb ik geen invulling aan kunnen geven. Ik heb mezelf achteraf een heleboel vragen gesteld die ik zes jaar na dato ook nog niet heb kunnen invullen voor mezelf.

Mevrouw **Hachchi**: Komt het doordat mensen de heer Möllenkamp beschermden en de hand boven het hoofd hielden? Of was er een soort angstcultuur waarin niemand het durfde te zeggen? Kunt u een keuze maken tussen die twee?

De heer **Van Nimwegen**: Ik weet het niet, dat zeg ik er eerlijk bij, maar ik denk dat het eerder de angst moet zijn geweest dan de wil tot bescherming.

Mevrouw **Hachchi**: U weet het niet zeker. U kunt het niet onderbouwen? U hebt daar toch een paar maanden als bestuurder rondgelopen. Daarom dachten we dat u dat misschien wel kon.

De heer **Van Nimwegen**: Hij was natuurlijk nogal wispelturig. In die zin wist je nooit wat hij ging doen. Hij is zeker charmant of hoe u het net ook noemde, maar de heer Möllenkamp is ook bijzonder manipulatief. Dat heb je niet onmiddellijk door, maar later heb ik heel goed nagedacht over de methoden die hij dan toepaste. Hij heeft gewoon een heel arsenaal aan methoden om mensen in een bepaalde positie te manipuleren, van het traditionele belonen en straffen tot en met heel dicht naast de waarheid spreken. Ik wijs op de verrassingsaanval die hij pleegde inzake de bewonersraad, die ik eerder noemde. Uit de overlevering weet ik dat hij dat ook een keer heeft gedaan bij de raad van commissarissen over diezelfde Maserati. Ik was daar niet bij, want dat was begin 2007. De raad van commissarissen kreeg toen niet eens de mogelijkheid om die Maserati ter sprake te brengen. Hij riep: stopt u maar, ik weet het al, u wilt over die Maserati beginnen; ik snap dat u dat wilt; ik heb het mezelf ook afgevraagd en ik vind het ook een domme opmerking; ik rijd er geen meter meer in. En dan ook met die heel letterlijke formulering: "ik rijd er geen meter meer in". Dat kwam je wel vaker tegen.

Mevrouw **Hachchi**: De praktijk was een andere, dus wat er terecht kwam van zijn woorden.

De heer **Van Nimwegen**: Hij loog letterlijk gezien misschien niet, maar de waarheid sprak hij ook niet.

Mevrouw **Hachchi**: Ik kijk naar mijn collega Oskam.

De heer **Oskam**: Mijnheer Van Nimwegen, ik ga in op een ander thema, te weten het interne toezicht door de raad van commissarissen. Ik vraag mij het

volgende af. Er was geen meerjarig investeringsplan en het toetsingskader was onvoldoende. Dat was een van de eerste dingen die u in gang wilde zetten toen u daar kwam. U verbaasde zich daar ook over. Hoe moet de raad van commissarissen zijn werk dan doen? Waaraan moet je dan toetsen? Waarop kun je een bestuurder controleren?

De heer **Van Nimwegen**: Ja, dat is het lastige. Misschien mag ik u een klein ding vertellen. Voor Rochdale werkte ik bij een andere corporatie en daarvoor bij een nog kleinere corporatie. Een van de leden van de raad van toezicht had op een gegeven moment geen extrapolatie van de financiën gemaakt, maar had vijf jaar teruggekeken. Hij zei: ik heb de plannen van de corporatie van de afgelopen vijf jaar op een rij gezet en ik heb eens even gekeken wat er is terechtgekomen van al die oorspronkelijke begrotingen. Dat werd vervolgens besproken in de raad van commissarissen. Dat vond ik slim; dat vond ik knap. Hij bekeek wat er gezegd was, hij keek naar de continuïteit en de voorspelbaarheid van datgene wat er was gezegd en stelde zich ook op de hoogte van wat er gebeurde in het veld. Ze kwamen ook bij openingen en zagen dat ook allemaal. Ze wisten wat er gebeurden en spraken met het personeel. In die zin had de raad van commissarissen zich gedeeltelijk in een lastige positie gemanoeuvreerd.

De heer **Oskam**: Tegenwoordig is het zo dat als je goed toezicht wilt uitoefenen, je goed in de spiegel moet kijken. Als raad van commissarissen moet je elkaar een spiegel voorhouden. Bureau Vlug is ingeschakeld en heeft een evaluatie gemaakt van het functioneren van de raad van commissarissen. De raad van commissarissen was het daar niet mee eens, maar het was ook niet zo best. Een van de hoofdconclusies was -- dat was ook de titel van het rapport -- dat raad van commissarissen een ongezond vertrouwen had in de bestuursvoorzitter, de heer Möllenkamp. U bent ook vaak bij de vergaderingen met de raad van commissarissen geweest. Ook de heer Möllenkamp was daarbij. Herkent u dat?

De heer **Van Nimwegen**: Ik heb toevallig even zitten tellen, maar het is zes of zeven keer geweest.

De heer **Oskam**: Want ze kwamen eens per maand bij elkaar? Of een keer in de twee maanden?

De heer **Van Nimwegen**: Eerder, ja. Kijk, vertrouwen moet er zijn. Zonder vertrouwen kun je absoluut niet functioneren in het toezicht. Dat vertrouwen bouwt zich ook op door ervaring. Ik bedoel: we weten pas of we elkaar kunnen vertrouwen als we dat heel langzaam proberen met elkaar. Dan kan dat vertrouwen ook groeien. Op zich is het geen verkeerde kwalificatie dat er vertrouwen was. Dat is misschien ook wel het moeilijke van toezicht houden. Naast vertrouwen moet je ook controleren, zei Lenin. Op het moment dat dit gewoon heel zakelijk blijft, hoeft dat het vertrouwen of de relatie niet te schaden. Dat is heel moeilijk. Het is een heel moeilijke balans om te treffen.

De heer **Oskam**: Bleef het niet zakelijk? Waren het vrienden of kenden ze elkaar te goed? Waar zat het hem in?

De heer **Van Nimwegen**: Nee, ik bedoel dat dat controleren op een zakelijke manier moet gebeuren. Ik had en heb niet de indruk dat het een vriendenclub is, al is het maar omdat de heer Van Cuilenburg in mijn beleving een volstrekt andere persoon is dan mijnheer Möllenkamp. Ik denk dat de raad van commissarissen voor een gedeelte ook op het verkeerde been is gezet. Ik zei al dat ik vorige week alle rapporten heb doorgelezen. Toen heb ik gekeken hoe het is gegaan met Capelle Makelaars. Ik heb de verslagen van de vergaderingen van de raad van commissarissen van toen erbij gehaald. Je ziet dan dat er op een gegeven moment een brief komt van het ministerie, waarin het ministerie zegt: nu moeten die aandelen weg zijn, anders gaan we over tot het geven van een aanwijzing. Voor de goede orde: dat hebben ze later niet gedaan, maar goed. Een van de leden van de raad van commissarissen vraagt vervolgens in de vergadering -- ik was daar overigens niet bij; het was daarvoor -- of het ministerie een aanwijzing heeft gegeven. Het antwoord is dan nee. In formele zin was dat natuurlijk niet zo, maar het is niet waarachtig.

De heer **Oskam**: Als je drie keer een brief krijgt en de minister komt op bezoek, dan moet het toch wel duidelijk zijn, lijkt mij.

De heer **Van Nimwegen**: Ja. Hier is de raad van commissarissen volgens mij niet waarachtig geïnformeerd. In de correspondentie die erachter zit -- maar dat weet u net zo goed als ik, want u hebt die ook allemaal gelezen -- zie je ook dat de raad zich inspant voor het formele standpunt. Daar schrijven Winsemius en Van Cuilenburg volgens mij gewoon langs elkaar heen.

De heer **Oskam**: Ja, maar in beginsel was de raad wel geïnformeerd, want Möllenkamp heeft vanochtend gezegd dat de brieven naar de raad van commissarissen gingen. Wij hebben in ons dossier gezien dat dit één keer is gebeurd, maar dat er twee keer een brief naar de bestuursvoorzitter zelf is gegaan. Het gesprek met minister Dekker vond plaats met Van Cuilenburg. Die had de raad van commissarissen gewoon moeten informeren over dat gesprek.

De heer **Van Nimwegen**: Dat gesprek heb ik niet op mijn netvlies.

De heer **Oskam**: Dat was ook voor uw tijd, hè?

De heer **Van Nimwegen**: Jaja.

De heer **Oskam**: Laten we even afpellen waarom dat bureau tot de conclusie komt dat er ongezond vertrouwen was. De eerste reden was gelegen in de persoon van Möllenkamp, namelijk dat hij een flamboyante en dominante bestuursvoorzitter was. Een ander punt dat Vlug noemt, is dat de voorzitter, de heer Van Cuilenburg, en de vicevoorzitter op het moment dat het onderzoek plaatsvond 27 jaar zitting hadden in de raad van commissarissen. Dat zou nu onbestaanbaar zijn. Ze hebben ook de 28 jaar nog volgemaakt. Beïnvloedt dat je optreden in de raad van commissarissen? Kun je dan wel voldoende kritisch zijn? Tel daarbij op dat de heer Möllenkamp bijna 25 jaar bestuursvoorzitter is geweest. Het is dan een beetje een ons-kent-onsverhaal

aan het worden. Als je elkaar zo goed kent, kun je dan wel kritisch zijn op wat een bestuursvoorzitter wel of niet goed doet?

De heer **Van Nimwegen**: De algemene opvatting is van niet. Daarom zijn de governanceregels eind jaren negentig ook aangescherpt.

De heer **Oskam**: Dat is een helder antwoord. Was de raad van commissarissen kritisch? Had hij het goede niveau? Tegenwoordig zijn er natuurlijk allerlei competenties. Je moet een financiële man of vrouw hebben en je moet een man of vrouw van volkshuisvestelijke aard hebben. Waren die competenties er?

De heer **Van Nimwegen**: Dan moet ik citeren uit het rapport van Vlug.

De heer **Oskam**: Ik vraag naar uw mening, hoor. Die van Vlug kennen we.

De heer **Van Nimwegen**: Die constateerde volgens mij dat de projectontwikkelingskant onvoldoende aanwezig was.

De heer **Oskam**: Ja.

De heer **Van Nimwegen**: Nou, dat klopt; die was er niet. Voor de rest was er op zich wel een goede spreiding en een goede deskundigheid, denk ik. Ja, financieel, communicatie, juridisch ...

De heer **Oskam**: We hebben gezien dat het vaak mensen met een titel waren, maar dat zegt niet altijd wat over de kwaliteiten of over het teamverband. Als je als team opereert, moet je elkaar natuurlijk ook aanvullen.

De heer **Van Nimwegen**: Dat teamverband versterkte de afzonderlijke competenties natuurlijk wel, ja. Dan hoefde je niet tegen elkaar in te gaan.

De heer **Oskam**: Een ander punt dat Vlug nog noemt, is dat Rochdale net zoals andere corporaties oordeelsbrieven van de minister kreeg. Daarin werd vaak de loftrumpet gestoken over Rochdale. Wij zagen het gisteren ook bij het stoomschip Rotterdam: als de wethouder en de minister "fantastisch gedaan!" zeggen, is het natuurlijk heel moeilijk voor een raad van commissarissen om uit te spreken dat hij er toch wel kritisch op wil zijn. Speelde dat een rol?

De heer **Van Nimwegen**: Nee, dat was natuurlijk ook zo. Ik vind het toch een lastige microfoon!

De heer **Oskam**: U kunt beter een beetje achteroverleunen.

De heer **Van Nimwegen**: Ik blijf wel zo zitten.

Dat was natuurlijk ook zo. Als je de Bijlmer zag en ziet ... Op een heleboel plekken ziet het er daar spik en span uit. Geheel in de geest van die tijd was er een politiepost die samenwerkte en optrok met de buurtwerker. Ik zei u al dat menig woningeigenaar jaloers zou zijn geweest op de onderhoudsdienst van Rochdale. Als je kraan als koper lekte, moest je maar wachten wanneer de loodgieter kwam. Bij Rochdale kon je afspreken wanneer hij langskwam, of dat nu om 16.00 uur 's middags was of om 09.00 uur 's ochtends.

De heer **Oskam**: Dat was heel mooi, toch? Voor de huurder was dat perfect.

De heer **Van Nimwegen**: Ja, dat was goed geregeld. Rochdale heeft de Gouden Baksteen voor de grootste productie geloof ik twee keer achter elkaar gewonnen.

De heer **Oskam**: Maar dat maakt het lastig om toezicht te houden?

De heer **Van Nimwegen**: Dat moet u aan de ...

De heer **Oskam**: ... toezichthouders vragen.

De heer **Van Nimwegen**: ... toezichhouders vragen.

De heer **Oskam**: Er komt er straks nog een, dus dat zullen we vragen.

Vanochtend zat ik in de auto op weg hiernaartoe naar de radio te luisteren. Heel veel woningcorporaties doen heel veel goed werk. Rochdale had een goede naam voor wat ze allemaal in de Bijlmer hebben gedaan. Ze hebben daar echt goed werk gedaan. De presentator op de radio zei: vandaag komt de zaak-Möllenkamp aan de orde, die vooral bekend is van de Maserati van de zaak. Dat maakt natuurlijk een hoop stuk. Er gaat een hoop kapot in de beeldvorming van wat er gebeurt in de corporatiewereld. Het gaat dan niet alleen om die Maserati, want het zou natuurlijk flauw zijn om steeds weer aandacht daarvoor te vragen. Bij Rochdale speelt ook mee dat de heer Möllenkamp verdachte is in een fraudezaak. Hij wordt verdacht van fraude en zelfverrijking. Hij was bestuursvoorzitter. U hebt een tijdje met hem in het bestuur gezeten. Hebt u enig signaal of vermoeden gehad dat het in die hoek zat?

De heer **Van Nimwegen**: Eh ... Gek genoeg niet, nee. Sterker nog, ik heb er niet eens aan gedacht. Wel werd ik vanaf eind augustus van dat jaar heel erg onrustig, omdat ik dingen gewoon niet meer inhoudelijk kon verklaren. Toen is Frankemaheerd bijvoorbeeld gepasseerd. De gemeente zou garant staan. De Principaal zou meedoen. Dan Spanje: het klopte wel, maar toch ook weer niet helemaal. Daar word je heel erg onrustig van, ja.

De heer **Oskam**: Het is verder geen kwalificatie van u, maar je zou je dan kunnen afvragen of hij niet te veel vrijheid had. Kon hij niet gewoon zijn eigen gang gaan? Niemand wist of kon bevroeden dat dit speelde. We hebben ook begrepen dat de raad van commissarissen, die heel lang met hem heeft gewerkt, enorm teleurgesteld is dat dit nu speelt. Het is natuurlijk ook heel slecht voor de naam van Rochdale. Had hij, met de kennis van nu, niet gewoon te veel vrijheid?

De heer **Van Nimwegen**: Ja, misschien nam hij die ook wel.

De heer **Oskam**: U hebt niet heel lang bij Rochdale gezeten. U bent nu directeur van een andere woningcorporatie. Is er nog iets wat u de commissie zou willen meegeven over haar onderzoek of over uw tijd bij Rochdale?

De heer **Van Nimwegen**: Over het onderzoek? Nee, dat zou te pretentius zijn. Maar het is natuurlijk wel zo dat de corporaties in die tijd, met de Vogelaaraanpak, de wijkaanpak en het maatschappelijk investeren, ongelooflijk gestimuleerd zijn om ook op dat vlak hun best te doen. In de volkshuisvesting is er ook in de laatste tien jaar evengoed nog heel veel bereikt. Dat lijkt mij toch wel van waarde.

De heer **Oskam**: Oké.

De **voorzitter**: Dank, mijnheer Oskam en mevrouw Hachchi. Collega Mulder heeft ook nog een paar vragen voor u.

De heer **Mulder**: Mijnheer Van Nimwegen, als ik zo naar u luister en na vanochtend naar de heer Möllenkamp te hebben geluisterd, heb ik nog een aantal vragen. Vanochtend hebben we de heer Möllenkamp gevraagd naar wat we maar de uitbundige personeelsfeestjes noemen, waar Hans Klok kwam en dat soort zaken. Toen zei hij: dat is vrij gebruikelijk in de branche; vraagt u dat vooral ook aan de heer Van Nimwegen, want die gaat met zijn personeel met het vliegtuig naar München. Klopt dat?

De heer **Van Nimwegen**: Haha! Nee. Naar het Oktoberfest of zo?

De heer **Mulder**: Dat heeft hij er niet bij gezegd.

De heer **Van Nimwegen**: Nee, nee, nee.

De heer **Mulder**: Dus u geeft geen uitbundige personeelsfeestjes?

De heer **Van Nimwegen**: Nee.

De heer **Mulder**: Dat klopt dus niet?

De heer **Van Nimwegen**: Nee.

De heer **Mulder**: Helder. Wat me net ook opviel bij ...

De heer **Van Nimwegen**: Ik kan het u wel vertellen.

De heer **Mulder**: Ja?

De heer **Van Nimwegen**: De laatste die ik me kan herinneren was een sportdag in Utrecht.

De heer **Oskam**: Daar moesten ze hardlopen!

De heer **Van Nimwegen**: Onder andere.

De heer **Mulder**: Helder. Dan Frankemaheerd: eigenlijk werd er door twee corporaties geconcurrereerd om dat complex. Is het niet gek om met publiek geld van huurders elkaar te beconcurreren?

De heer **Van Nimwegen**: Van de week zei iemand nog tegen mij: toen de woningcorporaties de projectontwikkeling zijn gaan doen, dus echt ter hand hebben genomen, is de samenwerking van vroeger een beetje verdwenen. Ja, daar heeft hij een punt.

De heer **Mulder**: Hoeveel miljoen is er dan te veel betaald voor Frankemaheerd?

De heer **Van Nimwegen**: Dat weet ik niet. Ik heb geen idee.

De heer **Mulder**: Het zal wel om miljoenen zijn gegaan.

De heer **Van Nimwegen**: Dat complex is zo gigantisch groot. Nee, daar kan ik geen inschatting van maken.

De heer **Mulder**: Maar het is wel ten koste gegaan van publiek geld.

De heer **Van Nimwegen**: ...

De heer **Mulder**: Ja, want er is te veel betaald.

De heer **Van Nimwegen**: Dat is sterk afhankelijk van wat er gerealiseerd wordt.

De heer **Mulder**: Maar als je gaat concurreren met publiek geld, heeft dat een prijsopdrijvend effect. Dan betaal je een hogere prijs met publiek geld.

De heer **Van Nimwegen**: Ik wil niet vervelend doen voor uw commissie.

De heer **Mulder**: Maar?

De heer **Van Nimwegen**: Maar het is ook de overheid die die concurrentie in vele sectoren, bijvoorbeeld de volksgezondheid, stimuleert.

De heer **Mulder**: Ja, dat kan. Dat mag u zeggen. Wij constateren dat er hier met publiek geld is geconcurrereerd om een complex.

Wat mij ook intrigeert, is dat u zei dat uw gevoel over de heer Möllenkamp was veranderd ten tijde van de Maserati. U zei ook: achteraf heb ik mezelf een heleboel vragen gesteld die ik zes jaar na dato nog niet heb kunnen beantwoorden.

De heer **Van Nimwegen**: Klopt.

De heer **Mulder**: Kunt u eens vertellen welke vragen u nog niet hebt kunnen beantwoorden?

De heer **Van Nimwegen**: De vragen die u ook stelt. Wat had ik moeten zien? Had ik het eerder moeten zien? Had ik andere dingen moeten zien? Had ik andere conclusies moeten trekken? Mijnheer Mulder, dat zijn natuurlijk dingen die zeker rondom deze parlementaire enquête dagelijks ...

De heer **Mulder**: Neemt u uzelf iets kwalijk?

De heer **Van Nimwegen**: Nou ja, als je achteraf naar Frankemaheerd kijkt ... Je zit dan in de flow. Je zit in de flow van wat er gebeurt met Frankemaheerd, maar als je het achteraf bekijkt, is het natuurlijk ridicuul. Het is natuurlijk eigenlijk gewoon ridicuul wat er is gebeurd! Normaalgesproken maak je heel zorgvuldige afwegingen. Je probeert te komen tot een goed besluit. Achteraf denk je: ja...

(De heer Van Nimwegen heft de handen in de lucht.)

De heer **Van Nimwegen**: En dat vraag je je dan af, ja.

De heer **Mulder**: Leert u daar dan van? U bent net directeur geworden van een andere corporatie. Wat is het belangrijkste wat u hebt geleerd?

De heer **Van Nimwegen**: In de tussentijd heb ik bij een grote verzorgingsinstelling gewerkt. Het eerste wat ik daar heb gedaan -- dat idee leefde gelukkig al, dat moet ik erbij zeggen -- is het instellen van een investeringscommissie. Toen hebben we gezegd: wij nemen hier de besluiten over investeringen met elkaar. Er zit dan een financiële man bij, de directeur-bestuurder zit erbij, evenals de facilitaire man en de vastgoedman. Dat doen we dan op basis van gefaseerde besluitvorming. We zorgen ervoor dat we voor elk besluit een notitie hebben. Als we in die investeringscommissie een budget toekennen, voeren we dat budget in in een computersysteem. Dan kunnen er binnen dat budget voor dat deel verplichtingen worden aangeaan. Zo zorgden we voor een keten van

besluitvorming tot en met uitvoering, waarin de keten tot en met de factuur gewaarborgd is. Dus ja.

De **voorzitter**: Dank, mijnheer Mulder.

Mijnheer Van Nimwegen, wij zijn aan het einde van het openbaar verhoor gekomen. U bent inmiddels directeur bij een andere woningcorporatie, zoals de heer Mulder net zei. Hoe is het tegenwicht bij die corporatie georganiseerd?

De heer **Van Nimwegen**: Moet u luisteren, dat is sinds dagen hè, dus het is heel recent, zeg ik er voor de goede orde bij. Ik heb gemerkt dat er naar aanleiding van datgene wat er is gebeurd bij veel corporaties, en waarschijnlijk ook naar aanleiding van de enquête, een heleboel maatregelen zijn getroffen, ook vanuit het Centraal Fonds, het WSW en de overheid, om te komen tot controle op woningcorporaties. Eigenlijk is het een beetje een stortvloed, als ik het goed begrijp. Het aardige van deze club is dat die goed overzichtelijk is en dat de mensen die in de raad van toezicht zitten, lokaal betrokken en verankerd zijn, dus een goed overzicht hebben van wat de corporatie doet.

De **voorzitter**: Ik wens u veel wijsheid toe. Dank.

Sluiting: 14.47 uur.